

HRVATSKI

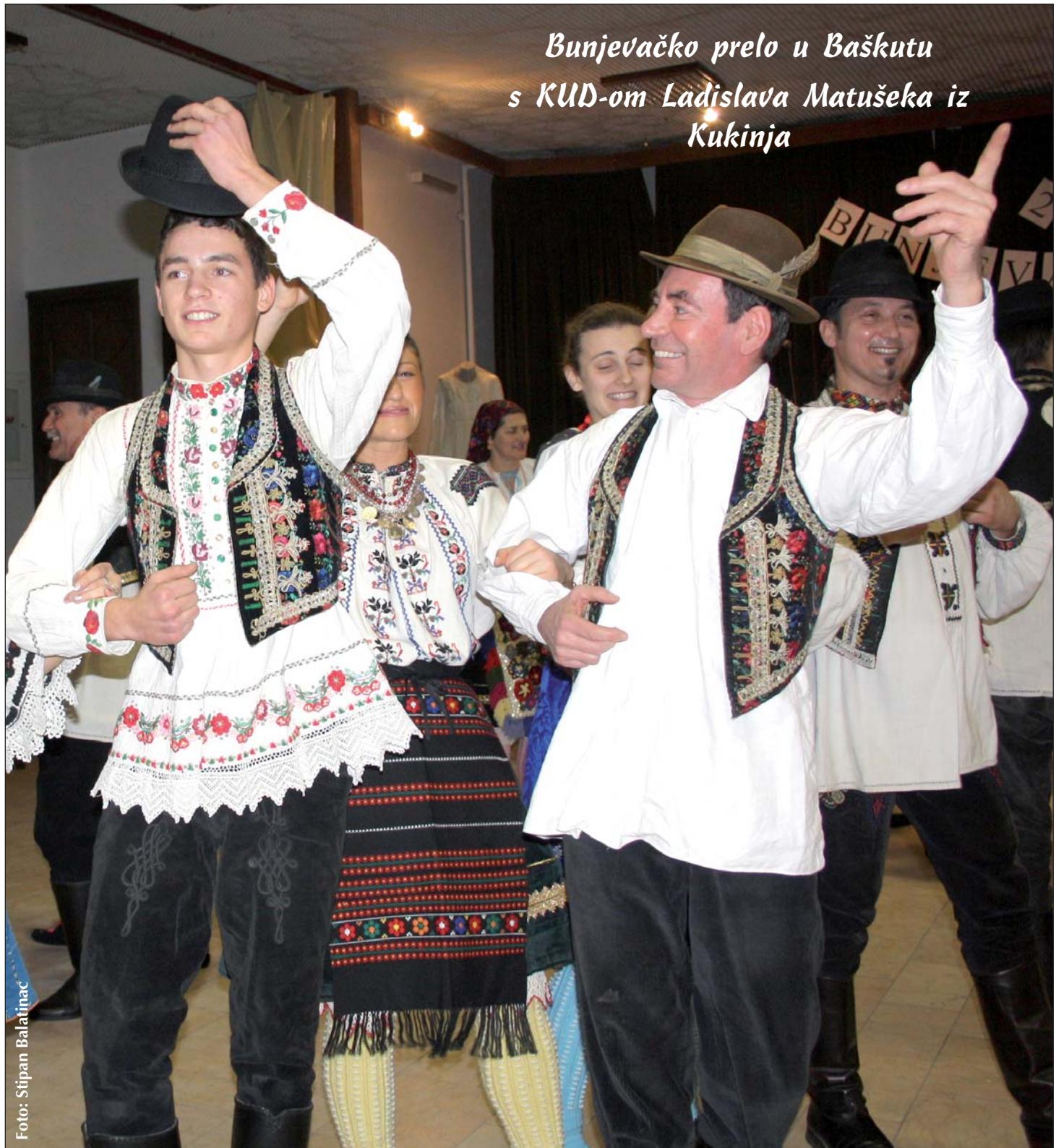
glasnik

Godina XXII, broj 2

12. siječnja 2012.

cijena 100 Ft

*Bunjevačko prelo u Baškutu
s KUD-om Ladislava Matušeka iz
Kukinja*

Komentar**Postoji li mogućnost?**

Nova godina za nas građane Mađarske donijela je niz novosti. Novost je i naziv naše zemlje, umjesto Republike Mađarske zove se Mađarska, na temelju novoga Temeljnog zakona, tj. novog Ustava, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2012. g. Osim naziva naše države mijenja se i niz zakona, npr. zakon samoupravljanja, sudskog sustava, mirovinskog sustava, vjera, bolnica i obrazovanja, od 1. siječnja povećava se i stopa PDV-a, i da ne nabrajam dalje. Sve su to zakoni koji će utjecati i na naš svakodnevni život ne odmah od prvog dana nove godine, nego postupno. Provedba radikalnih promjena zabrinjava svakoga građanina jer nije lako mijenjati ono na što smo navikli, pogotovo ako se promjene negativno održe u našem životu. Zabrinutost raste i zbog gospodarskog stanja, da su mađarske obveznice već treći put proglašene »smećem«, da kupovna vrijednost plaća sve je manja, da su velika poduzeća finansijski iscrpljena itd. Postoji li mogućnost izlaza iz takvog stanja i da se stvori dugoročna stabilnost? Pozitivan odgovor nitko ne može jamčiti, zbog mnogih uvjeta, ali da država krene prema uzdizanju i razvijanju, potrebni su učeni, inteligentni i odgovorni ljudi koji su sposobni shvatiti sve sažetije sustave gospodarstva i organizacija pronalazeći rješenja za probleme i za daljnji razvoj. Učeni su ljudi prijevo potrebeni na vodećim pozicijama, ali i u svakodnevnom životu. Mislim da je obrazovanje jedan od osnovnih kriterija konkurentnosti, bogatstva i moći. Politika obrazovanja jedan je od važnih elemenata društvenog razvoja, možemo za to pronaći primjere i u povijesti. Nije slučajno da i Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda govori o obrazovanju kao o jednom od osnovnih ljudskih prava. Naš je parlament krenuo i s reformom obrazovanja. Upravo ovih dana saznali smo „dobre“ vijesti o promjenama u visokom obrazovanju koje govore o šokantnim podacima. Državna tajnica za obrazovanje izvjestila je javnost da od iduće školske godine broj državno stipendiranih studenata s 53 tisuće smanjiće na 34 tisuće, a 15 tisuća studenata će moći studirati s tzv. polovičnom državnom stipendijom. Najveći je rez učinjen kod fakulteta gospodarskih znanosti gdje umjesto 4900 državnih mjesta bit će svega 250, te na pravu gdje će primiti svega 100 studenata s državnom stipendijom umjesto dosadašnjih 800. Uzimamo li u obzir cijenu školarine po semestrima, koji kod nekih fakulteta dosežu čak više od milijun forinti po semestru, postavlja se pitanje tko će od iduće školske godine dospjeti na fakultete? Većina obitelji s prosječnim plaćama neće moći svoju djecu školovati. Kažu, za njih postoji stipendijski kredit, ali tko se usudi uzimati kredit u današnjem gospodarskom stanju, poznavajući početničke plaće svježe diplomiranih, tko će od njih moći plaćati obroke? Zanimljivo je i to da su najviše ugrožene upravo one struke na kojima se obrazuju stručnjaci za dobro funkcioniranje države, a to je gospodarstvo i pravni sustav. Visoko obrazovanje najvažniji je stupanj glede stručnog kadra države; dobro obrazovanje jedini je put izlaska iz gospodarske krize. Svako nacionalno gospodarstvo i njezin dugoročni razvoj ovisi gotovo isključivo o kakvoći njezinih ljudskih resursa. Dok u nekim zemljama povećavaju pristup visokom obrazovanju radi konkurentnijeg tržišta rada, iz kojega slijedi i razvoj u gospodarstvu, u našoj zemlji radi boljšitka smanjuje se pristup visokom obrazovanju. Postoji li mogućnost izlaska iz krize na taj način? Teško mi je povjerovati.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

«Dolazi vrijeme konsolidacije, učvršćivanja i jačanja tržišnoga gospodarstva i društvenog sustava koji su sada zaštićeni Ustavom, kako bi svih u tome našli svoje mjesto i svoju računicu» izjavljuje mađarski premijer Viktor Orbán ovih dana. Na pitanje hoće li proračun «izdržati»

do kraja 2012. godine, kaže kako su prilike za to dobre jer u proračunu ima znatnih pričuva, a za stabilizaciju forinte i jačanje bankarskog sustava kabinet je učinio što je bilo moguće učiniti.

U novu godinu prošloga je tjedna Mađarska ušla kao naslovica mnogo-brojnih europskih i svjetskih glasila i portala, tako i u Hrvatskoj, kao zemlja u kojoj deseci tisuća ljudi prosvjeduju ispred zgrade budimpeštanske Opere protiv novoga mađarskog ustava, ocjenjujući ga štetnim za demokraciju, a istodobno državni vrh u toj zgradi na prigodnoj svečanosti slavi početak njegove primjene.

Temeljni mađarski zakon kritiziraju Europska Unija, američka državna tajnica Hillary Clinton i Amnesty International. Kritičari ističu sumnje u uskladivost nekih mađarskih zakona s europskom pravnom stečevinom.

Temeljni mađarski zakon kritiziraju Europska Unija, američka državna tajnica Hillary Clinton i Amnesty International. Kritičari ističu sumnje u uskladivost nekih mađarskih zakona s europskom pravnom stečevinom. Riječ je o zakonima koji se tiču neovisnosti Mađarske središnje banke, slobode medija i političkog nadzora nad pravosuđem.

Gradani su suočeni s drastičnom devalvacijom forinte u posljednjih pola godine, skupim benzinom, visokim školarinama, malim mirovinama, niskim primanjima, nezaposlenošću, liječničkim prijetnjama o odlasku iz zemlje ako

im se ne povećaju primanja, odlaskom mlađih i onih koji mogu na rad u zemlje Europske Unije, osiromašenjem i besperspektivnošću... — PDV je povećan s 25 na 27 posto, uvedeni su krizni porezi, jedinstvena stopa poreza na dohodak od 16 posto, utvrđena granica za mirovine.

Kako izjavljuje mađarski premijer, vrijednost forinte izraz je niza špekulativnih napada na nju, što je u ovisnosti od visine državnoga duga, zbog čega su krive bivše socijalističke vlade koje su do krajnjih granica zadužile Mađarsku u posljednjih osam godina, od 2002. do

2010. g., uvezši većinu kredita u devizama, povećale su zaduženost za 60%. Prateći tisak u Mađarskoj, na engleskom jeziku u Europi i svijetu, prijevođe na mađarskom jeziku iz svjetskih medija te iz medija u Hrvatskoj, nameće nam se dojam kako smo u vremenu duboke krize, političke i društvene, a prije svega gospodarske krize iz koje se ne nazire skorašnji sretan završetak.

Branka Pavić Blažetin

MLINARCI – Pred božićnim i novogodišnjim blagdanima u tome naselju zasjedala je Hrvatska manjinska samouprava Zalske županije u proširenom sastavu, zajedno s predsjednicima članova Udruženja hrvatskih manjinskih samouprava Zalske županije. Prihvaćeno je izvješće predsjednika dr. Jože Takača o gospodarenju Udruženja. Tijekom 2011. godine sa županijskom samoupravom, u suorganizaciji s mjesnim samoupravama i udružama, Udruženje je ostvarilo niz regionalnih programa: Pomurski fašnik u Pustari, Traži se zvijezda u Mlinarcima, Pomurski piknik u Letinji, Vino i tambure u Sumartonu, Pomurske književne dane u Serdahelu, Susret pjevačkih zborova u Sepetniku. Donesena je odluka o stipendiranju srednjoškolaca za koji će se raspisati natječaj do 15. siječnja. Molbu za stipendiju mogu predati srednjoškolci hrvatskog podrijetla koji u okviru odgojno-obrazovne ustanove uče hrvatski jezik, te ih predlaže i mjesna manjinska samouprava zbog aktivnosti na narodnosnom polju. Udruženje je odlučilo i o dalnjem podržavanju kandidature za europski projekt s tematikom kulturne suradnje mađarskog i slovenskog Pomurja te Medimurja. Radi se o projektu na tromeđi za koji se kandidirala županijska samouprava još 2010. godine, a bio je na popisu čekanja. Projekt je opet pred odborom i ima izgleda za pozitivnu ocjenu.

20. obljetnica međunarodnog priznanja Republike Hrvatske

15. SIJEČNJA – DAN KADA JE HRVATSKA MEĐUNARODNO PRZNATA

Hrvatska je 15. siječnja 1992. postala međunarodno priznatom zemljom i uspostavila je diplomatske odnose s Njemačkom, državom koja je odigrala bitnu ulogu u priznavanju Hrvatske u svijetu, koja je založila svoju sveukupnu političku i gospodarsku težinu kako bi pokrenula pasivnu Europu i potaknula ostalih jedanaest članica Europske zajednice da priznaju neovisnost i suverenitet Republike Hrvatske.

Dan 15. siječnja 1992. – bit će zlatnim slovima uklesan u cijelu, četrnaestostoljetnu povijest hrvatskoga naroda na ovome prostoru, za nas svetom tlu između Mure, Drave, Dunava i Jadran. Pošto je proglašila svoju samostalnost i suverenost te raskinula svoje državno-pravne veze s bivšom jugoslavenskom državnom zajednicom, Republika Hrvatska postigla je i međunarodno priznanje svoje neovisnosti – rekao je te večeri predsjednik Franjo Tuđman u obraćanju naciji preko televizije. Toga su dana Hrvatsku zaredom priznale: Belgija, Velika Britanija, Danska, Malta, Austrija, Švicarska, Nizozemska, Mađarska, Norveška, Bugarska, Poljska, Italija, Kanada, Australija, Francuska, Finska, Švedska. To su već prije učinile Sveta Stolica, Njemačka, Island, Estonija, Litva, Latvija, Slovenija, Ukrajina i San Marino. Zemlje koje su prednjačile u diplomatskim nastojanjima za međunarodno priznanje Hrvatske, svakako su bile Sveta Stolica i Njemačka. Vatikanska diplomacija, kao prva u svijetu, još je 3. listopada 1991. godine objavila da radi na hrvat-

skome međunarodnom priznaju. Njemačka je priznajem Hrvatske još 18. prosinca 1991. godine izazvala prijekore, ali i pokrenula nezauzavljivu diplomatsku akciju među ostalim tadašnjim članicama Europske zajednice. Kada su ostale zemlje te organizacije, današnje

Europske Unije, priznale Zagreb, Bonn je istodobno s njim već potpisao protokol o uspostavi diplomatskih odnosa.

Sljedećih su dana europski pisani i elektronički mediji gotovo bez iznimke pozdravljali odluku svojih vlada. Izuzev njemačkih medija, koji su priznanje Hrvatske slavili i kao njemačku diplomatsku pobjedu, ostali su isticali da su političari sa zakašnjenjem shvatili što se događa u tadašnjoj Jugoslaviji, kri-

tizirajući njihovu dotadašnju neučinkovitost. Priznanje Hrvatske dogodilo se u trenutku kada je gotovo trećina zemlje bila pod okupacijom jugoslavenske vojske i srpskih paravojnih postrojba, u jeku Domovinskog rata. Hrvatska je na svoje granice, u kojima je međunarodno priznata, izašla tek poslije šest godina, nakon završetka mirne reintegracije istočne Slavonije i Podunavlja.

www.hrt.hr

Obilježena 180. obljetnica Osnovne škole „Miroslav Krleža“ sa zagrebačkog Kaptola

Zagrebačka Osnovna škola Miroslava Krleže, najstarija gradska osnovna škola koja je od prvoga dana podučavala učenike na hrvatskom jeziku, 21. prosinca proslavila je 180 godina djelovanja svečanom priredbom u kazalištu Komedija kojoj je bio nazočan i predsjednik Republike Ivo Josipović. Spomenuta škola djelatno surađuje s

pečuškom Hrvatskom školom Miroslava Krleže, otkada i narečena nosi isto ime, tj. od 1989. godine. Proslavi u kazalištu Komedija nazočio je i ravnatelj pečuške škole Miroslava Krleže Gabor Győrvári i uručio slavljeniku bakrorez u boji, na kojemu je oslikan pečuški novi glavni trg, i pozvao na nastavak suradnje u idućih 180 godina.

Ravnateljica škole Silvana Galinović podsjetila je na povijest škole osnovane 1830. godine. Škola je od prvih dana poučavala na hrvatskom jeziku, a pohađali su je i August Cesarec, Franjo Bučar, kardinal Franjo Šeper, spisateljica Andelka Martić te brojni drugi. Miroslav Krleža, po kome je škola dobila ime, također je pohađao tu školu. Predsjednik Josipović tom je prigodom dobio crtež Miroslava Krleže, rad učenika 8. razreda, te monografiju škole s učenicima i nastavnicima koji su dio povijesti škole. Istaknuo je kako 180. rođendan zahtijeva priznanje toj ustanovi koja uz prenošenje znanja sudjeluje i u odgoju djece, u toj važnoj sastavničkoj koju po utjecaju na djecu dijeli s obitelji. Čestitao je djelatnicima škole i učenicima, te podsjetio na Miroslava Krležu, jednog od najvećih hrvatskih intelektualaca i pisaca.

PEČUH – S fotoaparatom kroz Hrvatsku naslov je izložbe koja se 12. siječnja otvara u pečuškoj Regionalnoj knjižnici i središtu znanja (Pečuh, Ulica Universitas 2/a), s početkom u 16.30 sati. Radovi su to iz Fotokutka/Képsarok galerije u pečuškoj Hrvatskoj školi Miroslava Krleže koja već treću godinu zaredom raspisuje natječaj za fotografiju svojih učenika, roditelja, nastavnika. U okviru Fotokutka tjedno je izložena nova fotografija u školskoj knjižnici, a pripeće se i godišnja skupna izložba najboljih radova u školskom predvorju. O Fotokutku se brinu nastavnici Eva Polgar i Ákos Kollár. Izložba u Regionalnoj knjižnici i središtu znanja obuhvaća izbor pristiglih fotografija iz protekle tri godine, a izložbu će otvoriti generalna konzulica Ljiljana Pancirov uz prigodan glazbeni program orkestra i zbora hrvatske škole Miroslava Krleže.

Posljednja redovita godišnja skupština Hrvatske državne samouprave

Jedanaest odsutnih zastupnika, racionalizacija u proračunu santovačke škole za 2012. g. od oko 20 milijuna forinti, izglasana godišnja premija predsjedniku Skupštine HDS-a u iznosu od 1,4 milijuna forinti iz posebne stavke proračuna za 2011. godinu, Skupština je donijela odluku o davanju predujma na rok od godinu dana firmi Croatici (u iznosu od 115 milijuna forinti) za vraćanje kredita koji je uzela za kupnju nekretnine u Ulici Nagymező 68.

Posljednja redovita godišnja sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave održana je 17. prosinca u prostorijama Croatice, neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost u Budimpešti.

Pošto je utvrđen kvorum, budući da se pozivu od ukupno 29 zastupnika odazvalo 18, a 11 ih je opravданo bilo nenazočno, prihvatan je pismeno predloženi dnevni red, uz dopunu da se u okviru 5. dnevnoga reda raspravlja o izmjeni Osnivačke povelje Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

Sukladno Pravilniku o organizaciji i radu, već po običaju, skupština je započela Izvješćem predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, o izvršenju odluka kojima je rok istekao, te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Predsjednik Mišo Hepp u svojoj usmenoj dopuni pismenog izvješća ukratko se osvrnuo na tijek užurbane parlamentarne rasprave o zakonima koja se tiču i narodnosti u Mađarskoj – prije svega zakona o pravima narodnosti, zakona o javnom odgoju, izbornome zakonu odnosno parlamentarnom zastupstvu narodnosti. Kako uz ostalo reče, od mnoštva primjedaba i prijedloga Saveza državnih manjinskih samouprava, prihvatićeno je samo vrlo malo. Osvrnuo se i na neprimjereno pismo jednog zastupnika Skupštine HDS-a, te naglasio kako je, uoči rasprave o prijedlozima za izmjenu nacrtu Zakona o pravima narodnosti, pismo – u kojem se traži da se ne podrži Zakon u predloženom obliku – dostavljeno svim voditeljima parlamentarnih stranaka, zapravo, svim voditeljima zastupničkih klubova, kao što je naznačeno i popratnim pismom članovima Skupštine HDS-a. Koristeći se zakonskim

mogućnostima, svoje primjedbe Savez državnih manjinskih samouprava još jednom, posljednji put, uputio je nadležnim prije završnoga glasovanja u parlamentu koje je najavljeno za 19. prosinca. S navedenim usmenim dopunama Skupština je jednoglasno prihvatile izvješće predsjednika Miše Heppa.

U okviru 2. dnevnog reda raspravljalo se o djelovanju Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu od 1. siječnja 2012. godine. Naime, u skladu s raščlambom Odbora za odgoj i obrazovanje o stručnom djelovanju santovačke ustanove, te odlukom Skupštine u Sambotelu o „skraćivanju“ proračuna za 2012. godinu, u suradnji s ravnateljem izrađen je nacrt proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, koju je usmeno predstavio predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje. Kako je uz ostalo istaknuo Gabor Győrvári, nakon pregleda cijelog stanja, što su ravnatelj i učiteljsko vijeće prihvatali s razumijevanjem, u duhu štednje napravljen je jako velik rez za sljedeću kalendarsku godinu. Znatno je smanjen broj prekovremenih sati spajanjem skupina, novom raspodjelom rada unutar ustanove. Sve je to napravljeno u skladu sa zakonskim okvirima, pa je nacrt proračuna skraćen za 20 milijuna, na oko 175 milijuna forinta. Ravnatelj ustanove Joso Šibalin uz ostalo je naglasio kako prije 2008. godine nisu imali toliki broj dodatnih sati, koji su nastali preuzimanjem učenika i djelatnika seoske škole, odnosno podjelom skupina, jer pridošli učenici nisu mogli sudjelovati u dvojezičnoj nastavi koja se uvodi po uzlaznom sustavu. Kao prednost naveo je da se u školi već ostvaruje cjelodnevna škola koja je predviđena novim zakonom o javnom odgoju. Na temelju spomenutog skraćivanja, nacrt proračuna za 2012. godinu, planiran sa 175 milijuna forinta, zapravo znači da uz državnu i razne druge potpore iz fonda za ustanove HDS bi trebao izdvijiti 11 milijuna forinta. Dodao je kako će, zahvaljujući štedljivom gospodarenju, ove godine od planiranih 186 milijuna ostvariti troškove u iznosu od 170 milijuna forinta. Na ravnateljevu molbu, Skupština je prihvatile da se na teret početkom godine zamrznutih sredstava u proračunu ustanove za isplatu tekućih računa odobri 5,6 milijuna forinta.

Nakon kraće rasprave, Skupština je s 15 glasova za, 1 protiv, 1 suzdržan, a 1 zastupnik nije glasovao, prihvatile odluku da se u skladu s proteklim godinama HDS-ovu predsjedniku dodijeli premija za 2011. godinu u iznosu 1,4 milijuna forinta.

Ravnatelj Čaba Horvath obavijestio je članove Skupštine o stanju izradbe Mađarsko-hrvatskog i Hrvatsko-mađarskog rječnika, te prediočio do sada zgotovljenu fotokopiju grade koja je sredena do natuknice pod sloganom i, što je Skupština prihvatile.

O dnevnom redu na temu Djelovanje Croatice u 2012. godini (nekretnina, Hrvatski glasnik, Radio Croatica, konzorcije za udžbenike) zbog poslovnih interesa raspravljalo se na zatvorenoj sjednici. Kako saznajemo, Skupština je donijela odluku o davanju predujma na rok od godinu dana firmi Croatici (u iznosu od 115 milijuna forinti) za vraćanje kredita koji je uzela za kupnju nekretnine u Ulici Nagymező 68.

Nakraju je prihvatićen prijedlog izmjene Osnivačke povelje Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

Po završetku sjednice, predsjednik Mišo Hepp svim članovima Skupštine odnosno Hrvatima u Mađarskoj zaželio je čestit Božić i sretnu novu, 2012. godinu.

B. P. B.

*Javne tribine***Očuvanje hrvatske kulture, običaja i samobitnosti**

U klupskoj prostoriji budimpeštanskog HOŠIG-a 4. prosinca održana je zajednička javna tribina Hrvatske samouprave grada Budimpešte te hrvatskih samouprava II., VII. i XI. okruga. Na susretu se okupilo dvadesetak osoba, a priredba je bila ujedno i dobra prigoda za planiranje aktivnosti za iduću godinu te razmatranje budućnosti. U 2011. godinu Hrvatska samouprave Budimpešte gospodarila je s 14 707 000 forinti što je činila potpora glavnoga grada za djelatnost, najam prostorija, tajnicu, ostatak iz prošle godine i sredstva namirena putem natječaja, državna normativna potpora, državna potpora za djelatnost...

Anica Petreš
Németh

Bea Letenjei

ceum, ugovor o suradnji Hrvatskim plesnim ansamblom „Luč“, Hrvatskom izvornom plesnom skupinom u Budimpešti – samo su nekoliko dijelova aktivnosti Hrvatske samouprave grada Budimpešte. „Smatramo važnim i nadalje moralno te materijalno podupiranje budimpeštanske Hrvatske škole, koja je i mjesto naših okupljanja“ – reče gđa Petreš. Poradi toga Samouprava je i ove godine sufincirala Tjedan hrvatske kulture, potpisala ugovor o suradnji te povodom Svetog Nikole uručila darove polaznicima škole (oko tristotinjak paketića poklona). Hrvatska samouprava grada Budimpešte i ove je godine dodijelila stipendije učenicima i studentima hrvatskoga podrijetla koji su postigli dobre rezultate u učenju. Stipendija u iznosu od pedeset tisuća forinti za deset mjeseci dodijeljena je HOŠIG-ovoj gimnazijalki Sintiji Nad, studentima u iznosu po sto tisuća za deset mjeseci Katici Hergović, Branku Kovaču, Marku Pavlekoviću i Davidu Stašaku. Stipendije će se uručiti u okvirima druge priredbe.

Nakon izvješća Anica Petreš Németh predala je odličja „Za osobit doprinos razvoju društvenog života budimpeštanskih Hrvata“, Plaketu „Ivana Antunovića“ novinaru Hrvatskog uredništva pečuškoga Radu Andriji Pavlekoviću, profesoru povijesti Hrvatske škole Žoltu Ternaku i glumcu, pjevaču Stipanu Đuriću. U vezi s djelovanjem Hrvatske samouprave XI. okruga njezina predsjednica Anica Petreš Németh istaknula je odlične veze s gradom Trogirom, u sklopu kojeg su

ostvareni međusobni posjeti, nogometna utakmica između momčadi Trogira i Samouprave Novoga Budima.

Pri izvješću o djelovanju Hrvatske manjinske samouprave II. okruga predsjednica Bea Letenjei kazala je kako su gospodarili 1,3 forinta istaknula je tradicionalni znanstveni skup, koji je ove godine uza sudjelovanje vrsnih znanstvenika iz Mađarske i Hrvatske tematski bio posvećen književniku Miroslavu Krleži. U idućoj godini objavit će se zbornik izlaganja narečenoga znanstvenog skupa. Podupirali su djelatnost HOŠIG-ove plesne skupine „Tamburica“, Hrvatske izvorne plesne skupine u Budimpešti, petrovošelskog Igrokazačkog društva, sufincirali CD sastava Koprive, jezični tabor Hrvatske manjinske samouprave XIV. okruga te bili su organizatori nekoliko priredaba u Budimpešti, primjerice koncerata u crkvi Sv. Mihovila. Predsjednica Hrvatske manjinske samouprave VII. okruga Katica Benčik izvijestila je nazočne da su finansijska sredstva od 400 tisuća forinti utrošena na putovanje na Riječki karneval i na jezični tabor Hrvatske manjinske samouprave XIV. okruga. Tijekom razgovora rodila se zamisao da radi protoka informacija i uspješnije suradnje hrvatskih manjinskih samouprava u Budimpešti osnovat će se udruženje predsjednika samouprava.

Druženje je nastavljeno kod bijelog stola uz ukusne zalagaje kuharica budimpeštanske Hrvatske škole te čašicu pjenušca i vina.

k. g.

Stipan Đurić, Andrija Pavleković i Žolt Ternak

ČAVOLJ – 14. siječnja Prelo u gostionici Tóparti, s početkom u 19. sati, svira sastav Bačka.

KOLJNOF – U organizaciji Čakavske katedre iz Grobnika i Šoprona, 13. januara, u petak od 19.30 u mjesnom Domu kulture će se održati mesopusni maskenbal. Ulaznica za maškarante je 500 Ft, za goste prez maske 2500 Ft. Sviraju koljnofski Štrabanci i gosti iz Grobnika. Posebna je atrakcija da feštari iz Hrvatskoga primorja probat će doprimiti i tipični štimung Riječkoga karnevala. Diozimatelji će se moći upoznati i s tipičnim plesom ovoga kraja, potresujkom.

BIKE – 21. januara – Hrvatski bal u restoranu Fürdő, s početkom u 18 u, nastupa domaći zbor Danica, svira Pinka Band. Cena ulaznice: 1.200 Ft.

SANTOV - Državno natjecanje u izlaganju projektnih tema

Predstavljeni običaji hrvatskih etničkih skupina u Mađarskoj

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, 8. prosinca u Santovu je priređeno već tradicionalno Natjecanje u izlaganju projektnih tema. Na zadanu temu „Moj zavičaj”, u mjesnom domu kulture prijavilo se šest družina iz šest naših škola u Mađarskoj, i jedna gostujuća iz Hrvatske, družina draškovečke osnovne škole, sveukupno šezdesetak sudionika, učenika, njihovih pratitelja i gostiju. Svojom nazočnošću priredbu je uveličala i Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečku.

Betlemari – santovačka osnovna škola

Martinačka svadba – martinačka osnovna škola

Natjecatelji su trebali istražiti i opisati običaje koji su se njegovali u prošlosti, a u nekim mjestima očuvali do danas, uz priključene priloge: fotomaterijale, crteže i drugo. Zadatak je bio da nakon prikupljanja, svrstanja i obradbe grade oblikuju radne skupine za predstavljanje. Iz svake se škole moglo prijaviti najviše osam učenika uz dva pratitelja. Način izlaganja projektnih tema bio je slobodan, a usmeno izlaganje popraćeno informativnim panoima i računalnim prikazom odabранe teme. Dopushteno je i pripremanje sitnih suvenira koje su mogli podijeliti sudionicima. Svečanost je otvorena programom tamburaškog orkestra santovačke Hrvatske škole koji je izveo nekoliko šokačkih i bunjevačkih melodija.

Uime domaćina okupljene sudionike i goste srdačno je pozdravio Joso Šibalin, ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, te istaknuo kako je posrijedi tradicionalna i vrlo uspješna priredba u organizaciji Hrvatske državne samou-

Vuzmeno kolo – lukoviška osnovna škola

prave. Uz kratku najavu programa, želeći svima uspješan nastup i ugodnu zabavu, predao je riječ predsjedniku Hrvatske državne samouprave. Izrazivši zadovoljstvo ponovnim okupljanjem u okviru državnog natjecanja u izlaganju projektnih tema, ali i time što je zanimanje za ovaj susret iz godine u godinu

sve veće, uz odaziv hrvatskih škola iz raznih krajeva u Mađarskoj, Mišo Hepp uz ostalo je istaknuo kako Santovo zauzima vrlo važno mjesto u školstvu Hrvata u Mađarskoj. Posrijedi je hrvatska škola koja se, kako reče, od 1946. godine očuvala do danas, a iz nje je izrastao velik broj intelektualaca Hrvata u Mađarskoj, koji su

svojim radom pridonijeli i dobrom glasu sela. Nažalost, dodao je Hepp, nije takvo stanje u svim drugim sredinama, te istaknuo kako neki još uvijek ne shvaćaju da se samo usredotočenjem hrvatskoga školstva možemo održati, a naša djeca na pristajan način i visokoj razni školovati, što upravo pruža novoizgra-

Natikanje paprike – baćinska osnovna škola

Božićni običaji – draškovečka osnovna škola

Pokladni običaji Hrvata u južnoj Mađarskoj – pečuška Hrvatska osnovna škola

đeni vrtić i dom u Santovu u održavanju Hrvatske državne samouprave.

U okviru dvoipolsatnog programa, na zavidnoj razini, izlaganje projektnih tema započeli su učenici Hrvatske osnovne škole u Santovu, te prikazali jedan od božićnih običaja, betlemare (betlehemare), koji su se očuvali do danas. Učenike su pripremili učiteljice Nada Šikić i Eva Gorjanac Galić. Učenici martinačke osnovne škole, koje su pripremile učiteljice Marta Ronta Horvat i Ljubica Kolar Vuković, predstavili su običaje vezane za svadbu, s naslovom Martinačka svadba. Učenici pečuškoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Miroslava Krleže izložili su pokladne običaje Hrvata u južnoj Mađarskoj, a pripremila ih je učiteljica Marija Jakšić Popović. Pod naslovom Moj zavičaj – običaji, učenici keresturskog Obrazovnog središta Nikole Zrinskog prikazali su običaje svoga zavičaja, a uvježbale su ih učiteljice Ljubica Doboš Siladi i Erika Rac.

Vuzmeno kolo (Uskrsono kolo) bio je naslov izlaganja koje su, pod vodstvom učiteljice Anice Popović Biczak, pripremili učenici lukoviške osnovne škole. Osim navedenih

redovitim sudionika, prvi put na natjecanju u izlaganju projektnih tema, predstavili su se učenici baćinske osnovne škole, te prikazali običaje vezane uz nizanje paprike, s naslovom „Natikanje paprike“ (Naticanje paprike), a pripremila ih je učiteljica Marija Prodan. Izvan redovitog programa, učenici draškovečke osnovne škole prikazali su božićne običaje svog zavičaja.

Svi su sudionici pripremili razne suvenire, tradicionalne kolače, prepoznatljive proizvode svog užeg zavičaja, kojima su darivali, odnosno pogostili sudionike. Izlaganje projektnih tema vrednovao je tročlanji ocjenjivački sud u sastavu Angela Šokac Marković (predsjednica), Stjepan Sokol, ravnatelj OŠ-a «Vijenac», i Vesna Vrbošić, pedagoginja iste osječke škole. Na temelju vrednovanja stručnog suda, na izlaganja sudionika ukratko se osvrnula Angela Šokac Marković, te ih podijelila na škole s dvojezičnom i na škole s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika. Pohvalivši sve sudionike koji su se uglavnom pridržavali zadane teme i načina obrade, korišteci se svim pomagalima i suvremenim uređajima kako je raspisano u natječaju, zahvali-

la je učenicima i njihovim nastavnicima na uloženom trudu, na izlaganjima koja su povezala prošlost i sadašnjost, ali i ukazala na budućnost. Prema njezinim riječima upoznali smo vrlo vrijedne đake, dobre glumce, izvrsne pjevače, odlične svirce i plesače. Osim toga istaknula je i njegovanje zavičajnih govorova, što je za posebnu pohvalu. Ujedno je pozvala sve da to nastoje njegovati i u svakodnevnom ophodjenju.

Iako je raspisano natjecanje, to je, zapravo, bila smotra u izlaganju projektnih tema. Tako su svim školama dodijeljene spomenice i jedan digitalni fotoaparat, a svim sudionicima HDS-ove majice sa Zidnim kalendarom dječih crteža za 2012. godinu, koje im je uručio Gabor Győrvári, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje pri Skupštini Hrvatske državne samouprave.

Martinačka svadba – martinačka osnovna škola

Svojim su izlaganjima svi sudionici pokazali iznimnu ljubav i skrb prema očuvanju tradicija, a preko njih i prema materinskoj riječi, što je najvažnije kada je u pitanju očuvanje i jačanje nacionalne samosvijesti.

S. B.

Moj zavičaj (običaji) – Obrazovni centar Nikole Zrinskog u Keresturu

BUDIMPEŠTA – Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac sazvao je sjednicu Predsjedništva SHM-a za 20. siječnja, s početkom u 10 sati, u Ured Hrvatske državne samouprave (Budimpešta VIII., Bíró L. u. 24). Članovi Predsjedništva raspravljat će o zadaćama oko sazivanja kongresa SHM-a, o nacrtu novog Statuta SHM-a te ostalim pitanjima i prijedlozima.

PEČUH – Već drugu godinu zaredom, na poticaj Ženskoga pjevačkog zbara Augusta Šenoe, čije su članice i jezgra Hrvatske katoličke zajednice u Pečuhu, služe se mjesecne mise u crkvi Sv. Elizabete u dijelu grada koji se zove Kertváros. Župnik je spomenute crkve Franjo Pavleković, Hrvat podrijetlom iz Novoga Sela, koji se odazvao molbi vjernika i služi mise na hrvatskom jeziku. Nakon mise redovite se priređuje popratni program uz koji se vjernici zadrže sat-dva vremena u druženju, obično na župnom dvoru ili u njegovu dvorištu. Sljedeća redovita mjesecna misa na hrvatskom jeziku bit će 15. siječnja, s početkom u 16 sati. Pjevat će je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe, a nakon mise slijedi predavanje umirovljenog novinara Hrvatskoga glasnika Stipana Filakovića – kaže uime Hrvatske crkvene zajednice Marija Bošnjak.

BUDIMPEŠTA – 13. siječnja – Hrvatski bal u restoranu TreffOrt, s početkom u 19.30 sati, sudjeluje: Hrvatska izvorna plesna skupina, svira TS Sveti Petar.

Krležina Leda u izvedbi osječkog HNK na pozornici Új Színháza

Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku i budimpeštanski Új Színház potpisali su sporazum o suradnji i razmjeni gostovanja 19. travnja 2011. u uredu dogradonačelnika grada Budimpešte Miklósa Csomósa. Sukladno tomu Új Színház početkom prosinca gostovao je u Osijeku s kazališnom adaptacijom romana Labud autora Feranca Molnára, a osječko Hrvatsko narodno kazalište u budimpeštanskom Új Színházu 20. prosinca s dramom Miroslava Krleže Leda, podnaslovljena kao Komedija jedne karnevalske noći. Leda (1932) treća je drama iz Krležina tzv. glembajevskog ciklusa, odnosno trilogije nastale pod očitim utjecajem nordijskih dramatičara Ibsena i Stindberga. Rečeni ciklus uključuje drame: U agoniji, Gospoda Glembajevi i Leda. Ali Leda je jedina drama koju je Krleža osobno prozvao „ljubavnom igrom”, a zatim i komedijom. Predstava u režiji Ivana Lea Lemoa umjesto građanskog salona igra se među deblima u šumi, jer prvi je Glembay u šumi zaklao i orobio zlatara pa tim krvavim novcem sazidao svoju karijeru i omogućio zlatne kulise za tragične završetke svojih potomaka, bogatih stvarima, a siromašnih sviješću.

Ispred zastora pojavljuju se noćne dame i transvestiti. Na sceni glumice u donjem rublju koje skriva debela bunda, a glumci polugoli s kravatom, šalom oko vrata ili samo napršnikom, takoder u bundama. Jedino ih skidaju žene da budu poput toploga gnijezda ljubavnih igara. U pozadini crni, potom crveni glasovir, a ispred pijanist s golemim plišanim medvjedićem o glavi. Po stablima izmjenjuju se slike, prvo slika s narančama, djelo akademskog slikara Aurela, slika o šumi te pri kraju djevojka s labudom (Leda, spartanska kraljica u koju se zaljubio Zeus, i zaveo ju je u obližju labuda).

Isprepliću se osjećaji, isповijedi i pritužbe nesretne aristokratkinje Melite, koja se smrtno dosađuje, i njezina supruga, veleindustrijalca Klanfara; akademskog slikara Aurela i njegove supruge Klare, koja zna da je ovaj neprestano vara, ali zbog osjećaja sigurnosti svejedno ostaje s njim; te konačno viteza Olivera Urbana, osiromašenog aristokrata i salonskog cinika koji u životu nema suvišnih iluzija. Požuda, želja, erotika, intrige, laži i prijevare. Sve osim ljubavi, jer nema ljubavi među dramskim licima. Gnija i bolesna aristokracija, poput Aurelovi trulih naranči, koja se boji siromaštva, istine, drogira se i piće te jedno joj je stalo do vlastitog osjetilnog uživanja. U tom izopačenom, bolesnom svijetu vitez Oliver Urban svojim pokretima, osmijehom, sarkazmom vješto manipulira sve te lutke oko sebe.

Ali „Meni je ljubavi dosta”, reče svetogrdno Urban. Stavlja omcu oko vrata i ruku, i tone. Tone i pada taj lik toliko nalik demonskim utjelovljenjima iz Krležinih ekspresionističkih legendi... i na sceni ponovo noćne dame i transvestiti.

Sto i deset minutna odlične glumačke predstave, koju je budimpeštanska publika ispratila burnim pljeskom. Na 21. Marulićevim danima u Splitu Nagradu Marul za najbolje glumačko ostvarenje dobio je Aleksandar Bogdanović za ulogu Olivera Urbana.

k. g.

bpb

Hrvoje Šercer i Tahir Mujičić u ozračju Fada u pečuškome Hrvatskom kazalištu

U galeriji Hrvatskoga kazališta, poznatijoj pod imenom Galerija Csopor(T) Horde, 15. prosinca 2011. godine otvorena je izložba hrvatskoga slikara Hrvoja Šercera, te priređena pjesnička večer Taha Mujičića uz Fado na gitari Igora Para.

Umjetničku je simbiozu nedvojbeno izazvalo dugogodišnje prijateljstvo Mujičića i Šercera, druženje oko neformalne grupacije imena Csopor(T) Horda te putovanje u Portugal.

Naime sjećanja i zapisi pretvoreni su u djela, u pjesme i grafike, literat i likovnjak nadahnuti ozračjem zapadne iberске obale, a u gradovima i gradićima portugalske kulturne baštine našli su prizore i situacije pogodne za svoj umjetnički izričaj koji su uobličili u mapi imena Causa Portuguesa. Izložbu radova Hrvoja Šercera iz zajedničke pjesničko-grafičke mape Causa Portuguesa otvorili su autor, pjesnik Tahir Mujičić i izdavač Božo Čović. Mapa je objavljena 2006. g. u samo 59 primjeraka. Dodavši pjesmama iz spomenute mape još 17 pjesama nastalih u razdoblju od 2006. do 2009. g. nadahnutim Portugalom, nastala je knjiga poezije Taha Mujičića Luna Lusitana iz koje je iste večeri Tahir Mujičić uz gitarsku pratnju Igora Para recitirao svoje stihove, dok je Hrvatsko kazalište mirisalo na bakalar što ga je skuhao Šercer, i kojega vole i Portugalci i Hrvati. Napomenimo kako je posebnost Luna Lusitane što se u njoj nalazi i osam prepjeva na portugalski Tanje Tarbuk, ali i sve grafike iz mape Causa Portuguesa u crno-bijeloj reprodukciji, a Šercer je knjigu obogatio i posebno kreiranim inicijalima za svaku pjesmu. Inače izrazito humorini i opušteni Mujičić u svojem je portugalskom ciklusu dodirnuo nove registre, nije zanijekao svoju dosjetljivost i lakoću izraza, no stavio ih je u službu elegičnih uspomena i afektivne identifikacije sa svijetom približenih daljina – piše u pogовору knjige poezije Luna Lusitana, poetski putopis Tonko Maroević. Knjiga je svjetlo dana ugledala 2010. godine u izdanju Izdavačke kuće Litteris.

Trenutak za pjesmu

Zvonimir Mrkonjić

**Kao što dječak, kad ga zgrabi nešto,
probire plosnat kamen posred žala
i zamahom ga ruke baca vješto
da skok po skok se diže preko vala,**

**ja uvijek iste, već rabljene riječi
po glatkoj šaljem morskoj površini
da svakim skokom valu prkoseći
opisu ono što ih lebdjet čini.**

**Zavidan tako zgušnutosti teme,
iskazivosti njenoj, mogu samo,
dajući riječ joj, temi krzat tjeme**

**zvučnim oblukom što gubi brzinu,
dok govor, tonuć u neznano kamo,
odsutnih mora prelijeva modrinu.**

Od adventa do Božića u Kemlji

Crikva Hrvatske
Kemlje

Koncu novembra se dogovoru naše civilne organizacije, kako ćemo svečavati advent i Božić. Ka grupa će načgati sviču na adventskom venci. Kod nas je tradicija da u Ugerskoj Kemlji imamo jednu lipu. Pod njom stoji spomenik Svetoga Trojstva. Okolo njega je jedan lip i velik venac, na njem četire sviće. Ovde imamo i sve programe. Prvu sviču je načgala Njemačka samouprava. Nje jačkarni zbor je jačio lipe jačke, školska dica su recitirala pjesme na nimškom i ugarskom jeziku. Okolo druge sviće su skupadošla dica iz dvih čuvarnic ter pokazala lipi program. Za svakom svetačnošću su grupe kuhale vino i čaj. Dica va čuvarnici su pekla pecivo iz meda. To su razdilila med publikom. Jako smo čekali tretu nedilju, ta je bila naša, nedilja Hrvatov. Načelnica samouprave Zsuzsanna Balsay je pozdravila stanovnike. Ta dan su tako čudami došli. Zatim je zbor Mali Dunaj jačio adventske i božićne jačke. Zsuzsa Zsilavi, Edita Večei i Tünde Kővári su recitirale pjesme. Naše hrvatske grupe su pekle čuda peciva. Četvrtu sviču je načgala načelnica sela. Nismo znali da ona i nje kolege kakav program ćeju imati.

Doček Božića u Katolju

Oko 16 sati skupljalo se staro i mlado te još mlađe u domu kulture, kako bi zajedno proslavili doček Božića. Slavlje su otpočela djeca iz vrtića sa svojim recitacijama, pjesmama i plesom. Bilo je takvih mališana koji čim pogledom nadu svoju mamu, zamalo da zaplaču. No publika je pomogla pljeskom i tako ih ohrabrla. Pjesme o Božiću pjevala je Noemi Kő. Zatim je predsjednica sela Nora Čibi Trubić govorila o povijesti slavljenja Božića i o običajima tog blagdana, te čestita božićne blagdane i Novu godinu svim Katoljcima.

Amatersko kazališno društvo prikazalo je svoj igrokaz Djed Mraz i njegov čarobni štapić. Uvježbala je Agika Šipoš. Što sve može učiniti štapić u obitelji iako nije čaroban, samo jedan običan štapić. Kako djeca vjeruju u to. Nakraju dolazi Djed Mraz i dijeli poklone. Nakon predstave svakog je čekao stol kreat finim kolačima, slatkišima, vrućim čajem i kuhanim vinom.

Tako smo mi slavili doček Božića.

Arhiv: Ženske fašange 60-ih godina 20. stoljeća
u Katolju

Guganka

Jako lijepo je bilo, kad su naši harmonikaši zaigrali božićne jačke. Svi ljudi su skupa jačili pod lipom. Člani samouprave su donesli čuda kolačev na svestak. Jako hladno je bilo, zato je nam dobro spalo kuhano vino i čaj. Zadnje nedelje adventa je bilo svečevanje sela va kulturnom domu. Onde je naša načelnica dala izveščaj o selu, ča se je stalno u starom ljetu u našoj Kemlji.

Kemlja u noći s
lanjskom
nostalgijom

Božićni koncert je bio va našoj crikvi u Hrvatskoj Kemlji. Nastupile su naše jačkarne grupe, dica iz muzičke škole, jurski zbor. Koncert je završila glumica Klára Karsai, s jačkom „Ave, Maria“. Ovput je i naša crikva bila mala, toliko ljudi je došlo posluhnuti naš koncert. Zadnja točka ovoga dana je bila gost pjevačica Kati Kovács. Na Badnjak su išli po selu jačkari i nosili su betlehem. Skoro va svaku hižu su pokucali da donesu ljubav i mir. Na Božić su sva dica došla domom, roditeljem to je bilo najveće veselje.

Marija Nović-Štipković
Foto: Ana Štipković

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

Podravski mozaik

«Ima jedan razred, ima jedan sat»

Možemo slobodno reći kako je priredba «Ima jedan razred, ima jedan sat», koja u okviru Croatiade okuplja hrvatske učenike iz cijele Mađarske oko kazališta i dramske riječi, svake godine donosi nova iznenadenja i nove uspjehe. Ovogodišnji susret dramskih, lutkarskih i literarnih družina održan je 13. studenoga, kao i svake godine, u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu.

Susret dramskih družina koji je prije nekoliko godina inicirao Odbor za školstvo Hrvatske državne samouprave, izgleda da uspijeva aktivirati i hrvatske nastavnike i djecu na nove izazove. Iako se mnogi tuže kako je od početka školske godine do održavanja natjecanja premalo vremena da bi se uvježbalo odabrani dramski tekst, na pozornici uvek ima lijepih i više nego uspješnih uprizorenja. Ipak je činjenica kako, primjerice, ove godine nisu nastupili neki mali glumci i škole s kojima smo se susreli na prošlogodišnjem kazališnom druženju u Pečuhu.

Male je glumce, koji su dupkom ispunili prostor Hrvatskog kazališta, u ime organizatora i domaćina pozdravio ravnatelj kazališta Antun Vidaković, poželjevši im puno uspjeha u njihovim produkcijama. Mališani su pristigli iz cijele Mađarske, bila su to djeca osnovnoškolske dobi, a njihov nastup odvijao se pred budnim okom tročlanog ocjenjivačkog suda u sastavu dr. Janja Prodan, Antun Vidaković i Stjepan Đurić.

Nažalost, mali glumci su samo jedan dan bili u Pečuhu, što je vrlo malo vremena za bolja i dublja upoznavanja. Trebali bi se puno više družiti i razmjenjivati iskustva i doživljaje vezane uz kazalište i oko kazališta kako bi njihova scenska uprizorenja bila što dojmljivija, jer svaki međusobni susret obogaćuje nas novim i novim saznanjima i spoznajama.

B. P. B.

(Hrvatski glasnik, 2000/47)
(...)

1951.

Bošnjakuše

Božićni koncert u Dušnoku

Tradicionalni susret pjevačkih zborova

Crkveni zbor Župe Svetog Antuna Padovanskog – Baja

Pučki crkveni pjevački zbor – Santovo

Već jedanaest godinu zaredom, između Božića i Nove godine, potkraj prošle godine 29. prosinca, u organizaciji mjesne Hrvatske narodnosne samouprave u dušnočkoj župnoj crkvi priređen je tradicionalni Božićni koncert i susret hrvatskih crkvenih zborova. Od samih početaka do danas susretom u Dušnoku pridonosi se njegovanju i očuvanju crkvene, kulturne baštine, a uz to bunjevački, racki i šokački Hrvati u Bačkoj, pa i šire u Mađarskoj, zajednički slave Božić i Novu godinu s pjesmom, molitvom, druženjem i veseljem. Susret, već po običaju, započeo je misnim slavlјem na hrvatskom jeziku koje je ponovno predvodio santovački župnik Imre Polyák, a pjevanjem uljepšao santovački crkveni zbor u pratnji kantora Zsolta Siróka. Kao i svake godine, crkva je uljepšana prekrasnim velikim jaslicama izrezbarenim od drveta i zelenim borovim grančicama. Misi i koncertu nazočilo je mnoštvo Dušnočana i gostiju koji su ispunili župnu crkvu. Svojom nazočnošću priredbu su uveličali predsjednica Bačkog ogranka SHM-a Angela Šokac Marković, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kišunske županije Joso Šibalin, načelnik sela Dušnoka Petar Palotai, te nekoliko predsjednika mjesnih hrvatskih samouprava. Nakon pozdravnih riječi dopredsjednice Hrvatske samouprave gđe Jagice, uslijedio

je koncert pjevačkih zborova koji su izveli poznate hrvatske božićne pjesme, ali i one s posebnostima bunjevačkih, rackih i šokačkih Hrvata, koje se do nas pjevaju u župnim crkvama bačkih Hrvata.

Ove su godine na koncertu nastupila tri gostujuća, i tri domaća pjevačka zbora, koji su nastupili ovim redom: „Biseri“ iz Dušnoka, Župni zbor crkve Svetog Antuna Padovanskog iz Baje, „Pravi biseri“ iz Dušnoka, Mješoviti pjevački zbor iz Kalače, Pučki crkveni pjevački zbor iz Santova te nakraju Izvorna pjevačka skupina iz Dušnoka.

Druženje je nastavljeno zajedničkom večerom u blagovaonici mjesne osnovne

Izvorni pjevački zbor – Dušnok

škole, uz dobru kapljicu vina, izvrsne domaće kolače, a poslije se još i zapjevalo.

Kako nam uz ostalo reče predsjednica hrvatske samouprave Matija Mandić Goher, ujedno i glavna organizatorica, ova priredba uistinu postaje tradicijom, iz godine u godinu

okuplja pjevačke zborove iz Bačke, pa i šire iz drugih krajeva Mađarske, a svake godine dođe i mnoštvo Dušnočana. Nažalost, zbog radova na obnovi doma kulture, ove godine nisu mogli primiti tako velik broj gostiju, ali opet je crkva bila puna, a susret je protekao u vrlo lijepom, božićnom ugođaju i druženju starih znanaca i prijatelja.

Tekst i slika: S. B.

„Pravi biseri“ – Dušnok

Mješoviti pjevački zbor – Kalača

Sastali se pjevački zborovi u Sepetniku

Susret pomurskih pjevačkih zborova već tradicionalno organizira sepetnička Hrvatska manjinska samouprava u suradnji s Hrvatskom manjinskom samoupravom Zalske županije, tako je to bilo i pred kraj 2011. g. Na susretu su nastupili zborovi iz Fičehaza, Kerestura, Mlinaraca, Serdahela, Sumartona, Pustare, Kaniže i Sepetnika.

Kaže se da u svemu lošem ima i nešto dobro. U Sepetniku prije pet godina izbio je požar u sportskoj dvorani i nastale su velike štete. Zoltan Markač,

predsjednik sepetničke Hrvatske manjinske samouprave, odlučio je da će i hrvatska zajednica pomoći u obnovi, stoga je priređen hrvatski program, tj. susret zborova s ulaznicom i sav prihod dao je za obnovu dvorane. Uspješna priredba otada se svake godine organizira, a u posljednje vrijeme u organizaciji sudjeluje i udruženje hrvatskih manjinskih samouprava spomenute županije.

U Sepetniku ne živi mnogo Hrvata (60–80), no po svojim mogućnostima zajednica je djelatna. Osobe koje su se doselile iz hrvatskih naselja još dobro govore hrvatski, a za one koje slabije govore samouprava svake godine organizira tečaj hrvatskoga jezika kako bi i mlađi naraštaji hrvatskoga podrijetla imali mogućnost usvajanja jezika svojih predaka. Ženski pjevački zbor „Nezaboravak“, čije je utemeljenje potakla manjinska samouprava, već od samih početaka aktivno radi, uči hrvatske pjesme, nastupa na hrvatskim i mađarskim priredbama u okolini. Zbor vodi Laura Tancoš, profesorica glazbene umjetnosti. Hrvatska manjinska samouprava vrlo dobro surađuje s mjesnom samoupravom, koja je lani samoupravu podarila uredom i manjom prostorijom gdje se odvijaju probe pjevačkoga zbara.

Predsjednik Zoltan Markač kako se obravdovao odazivu zborova u Sepetniku, a ne samo zborova nego i gledatelja:

— Nas Hrvata u Sepetniku nije mnogo, no koji jesmo, vrlo se rado sastajemo, bilo kakvu priredbu organiziramo, svatko rado pomaže, a dobijem pomoći i od drugih manjinskih samouprava u regiji. Sretan sam što unatoč

Kristina Gerőy

Pjevački zbor Nezaboravak iz Sepetnika

tomu što živim u mađarskom selu, ima mogućnosti za hrvatske priredbe, da mještanima možemo prikazati bogatu hrvatsku kulturu kojom se mi Hrvati vrlo ponosimo – reče g. Markač.

Uime suorganizatora susreta sudionike je pozdravila Kristina Gerőy, dopredsjednica Hrvatske manjinske samouprave Zalske županije, ona je naglasila važnost čuvanja hrvatske riječi, kulture i običaja te njihovu predaju mladim naraštajima, koji će ih nadalje njegovati.

Susret zborova iz godine u godinu je popularniji, odazovu se gotovo svi zborovi iz pomurske regije. Ovaj put su nastupili: Ženski pjevački zbor iz Mlinaraca (voditeljica: Katica Salai), Fičehaza (Anica Takač), Kerestura (Julija Molnar), Pustare (Biserka Kiš) i Sepetnika (Laura Tancoš), Mješoviti pjevački zbor iz Serdahela (Marija Vargović), Sumartona (Joža Đuric) i Kaniže (Stjepan Prosenjak). Među zborovima najmladi pjevački zbor utemeljen je potkraj 2010.g., a to je Mješoviti pjevački zbor iz Serdahela, iako među njima ima pjevača, koji su pjevali i u nekadašnjem KUD-u Mura. Osamnaestoro

pjevača vrlo lijepo napreduje i uskoro će nastupati u narodnoj nošnji koja se upravo šije uz materijalnu potporu mjesne samouprave. Fičehaske solopjevačice Rozika Broz i Ana Takač, s prekrasnim glasom su ispunile cijelu sportsku dvoranu. Osim poznatih pomurskih popijevaka publika je mogla čuti podravske, gradišćanske, baranjske i starogradske pjesme, a među pjevačkim blokovima predstavili su se i tamburaški sastavi iz Kaniže i Kerestura (voditelj: Žolt Trojko). Nakon programa slijedilo je druženje. Zborovi se pripremaju na predsmotru Međimurske popevke, koja će se organizirati drugi put u Pomurju koncem veljače.

Beta

PEČUH – U galeriji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe 18. siječnja, s početkom u 17 sati otvara se izložba radova sudionika Likovne kolonije „Terasa u Srimi“ pod naslovom „Južna vrućina“. Izložbu će otvoriti Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, a u programu otvaranja sudjelovat će glumac Slaven Vidaković. Izložba će biti dostupna javnosti do 10. veljače. Dvadeset izlagачa lanjske, već tradicionalne Likovne kolonije, čiji je voditelj bio slikar Miklós Sándor, prikazat će svoje rade.

LUKOVIŠĆE – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave te uz njezinu i potporu hrvatskih samouprava susjednih naših naselja Brlobaša, Potonje i Novoga Sela, u lukoviškom domu kulture 13. siječnja, s početkom u 20 sati prieđe se plesačnica s Orkestrom Vizin. Plesove će zainteresiranim podučavati Vesna Velin.

HOŠIG traži zvijezdu i mali koncert darovitih učenika

Adrien Bata

Ante Skenderović

Inez Kvarda

Ivan Milković

U sklopu Tjedna hrvatske kulture, 23. studenoga, HOŠIG je i ove godine tražio svoje zvijezde. Pronašao ih je. Na natjecanje u karaoke pjevanju sudjelovalo je šesnaest učenika, u solo, duo i trio izvedbi. Većinom su birali pjesme pop-izvođača Hrvatske. Toga su dana

sjednikom Matom Matoševićem, prof. glazbenog odgoja zagrebačke Osnovne škole Ante Kovačića, Grga Kovač, prof. instrumentalne glazbe pečuške Hrvatske škole, prof. iz Budimpešte Ester Hodovan i članica Đačke samouprave Adrien Bata. Po njihovoj odluci, treća nagrada pripala je Klaudiji Deli za pjesmu *Da si moj* (Severina), druga Inez Kvarda za *Il treno per Genova* (Tina Vukov), a prva triju Nerini Petrevsky, Ilderini

HOŠIG-ove zvijezde

svi bili zvijezde, samo su pojedini malo jače blistali. No trebalo je i hrabrosti i, ne posljednjem redu, nadarenosti. Jer dok mi pjevuckamo u kupaonici, oni su se dokazali pred publikom u auli. Nastupe je ocijenio prosudbeni odbor na čelu s pred-

Martina Lipoščak

Irena Marinković

Kovačević i Inez Kvarda *Ljubavna* (Parni valjak).

Ali glasala je i publika; najboljom je smatrala Šaru Novak *Hajde da ludujemo* (Tajči). Ozračje i pravi showmeni Fružina Füzesi te Čaba Sabo poveli su gledatelje, i tako smo zajedno ludovali.

Na samoj završnici Tjed-

U čast Franzu Lisztu

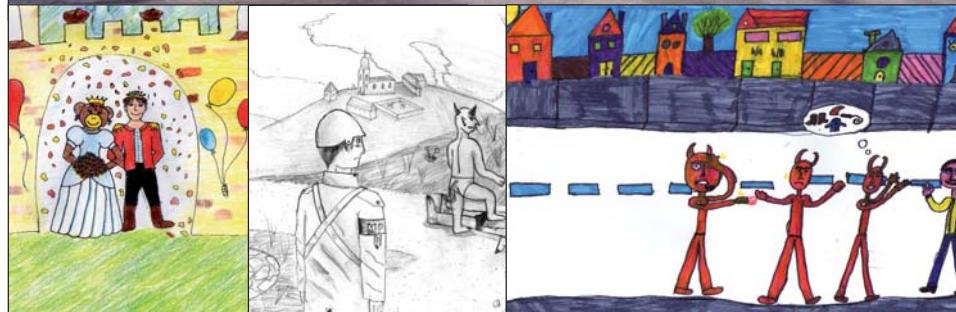
na hrvatske kulture, 25. studenog, otkrili smo druge talente škole – školski sastav i zbor; trubača Antu Skenderovića, učenika osmog razreda, koji šest godina svira trubu te je postigao izvrsne rezultate na državnim nadmetanjima; učenike koji su postigli lijepе rezultate na natjecanju u kazivanju stihova Josip Gujaš Đuretin u Martincima: Martinu Lipoščak, Irenu Marinković i Antu Skenderovića; Ivana Milkovića na tamburici, glazbu posebno uči u tukuljskoj Glazbenoj školi; Inez Kvarda na violi, od 2004. godine svira u glazbenoj školi Sv. Stjepana violinu, zatim je svoj glazbeni talent razvila svirajući gitaru, violu i čelo; Blaža Kelemana, učenika desetog razreda, na glasoviru; i pjevačicu Adrien Bata. Završnica maloga koncerta bila je plesna koreografija uza zapaljenu svjeću koreografa Antuna Kričkovića naslova *U čest Franzu Lisztu*. Svjeća se ugasila... pljesak.

Čestitamo svim učenicima, posebice domaćinima Fružini Füzesi i Čabi Sabou, te za nastupe za vrijeme Tjedna Inez Kvarda.

K. G.

„Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrijediš“

Natječaj likovnih radova i prijevoda priповjedaka

Hrvatska manjinska samouprava sela Baškuta, s naslovom „Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrijediš“, raspisala je natječaj likovnih radova i prijevoda priповjedaka.

Poziv na natječaj objavljen je u mjesnoj osnovnoj školi i na internetskoj stranici Hrvatske samouprave. S temom ilustracije narodnih priča „Vojnik u zemlji majmuna“ i „Medvjed i lisica“. Cilj je bio da djeca dobiju uvid u svijet narodnih priča, da se bolje upoznaju s hrvatskim jezikom.

Baškut je višenacionalno naselje u kojem zajedno žive Hrvati Bunjevci, Nijemci, Cigani, Mađari doseljeni iz Slovačke i Sikuljci. Zbog sve zamjetnije asimilacije, sve ih je manje koji čuvaju svoju kulturu, jezik, tradicije. Zbog toga je važno da se mladi u sve

više oblika upoznaju s prošlošću i sadašnjostiču narodnosnih zajednica.

Kao cilj postavili smo i to da se uključe obitelji, da podupiru rad svoje djece, te da obnove jezično znanje. Nažalost, podučavanje hrvatskoga jezika u naselju prekinuto je još prije mnogo godina. Samo vrlo mali broj mladih zna hrvatski. Prije nekoliko desetljeća, jezik općenja u obiteljima bio je uglavnom hrvatski, danas hrvatski govore još samo oni najstariji. Za djecu nije bilo prepreke, tražila su pomoć od roditelja, baka, djedova, pedagoša, te su napravljeni prekrasni crteži. Izbor tehnike bio je sloboden, a služili su se grafitom, filcom, vodenim bojama i temperama. Priče su bile zanimljive, pokrenule su maštju učenika. Pristiglo je više od 70 radova, koje je

MALA STRANICA

Izdala: Dijana Kovač
iz Ficehaza

vrednovao ocjenjivački sud pod vodstvom Bedzsula Bálintné, voditeljice mjesnog doma zdрављa i učiteljice Lőcsér Józsefné, a izdvojeno je osam najuspjelijih crteža, koji su nagrađeni. Svakom je natjecatelju dodijeljena spomenica i božićni privjesak za ključeve. Pobjednici su nagrađeni dopunskim uredajima za računalo i raznim pisaćim priborima. Naproljeće – u suradnji s drugim mjesnim manjinskim samoupravama – planiramo narodnosno natjecanje, uključivanjem svih naraštaja, od najmlađih do umirovljenika.

Hrvatska manjinska samouprava sela Baškuta

Betlehemari u Santovu obilazili hrvatske domove

U Santovu se do danas očuvao stari običaj betlehemara, koji su i ove godine uoči Božića, 22–23. prosinca, obilazili domove šokačkih Hrvata u Santovu, radosno naviještajući Isusovo rođenje pastirskom igrom i božićnim pjesmama. U dva dana skupina betlehemara, sastavljena od učenika hrvatske škole, obišla je domalo 60 santovačkih šokačkih domova gdje je vrlo lijepo primljena, pogosćena i darivana.

S. B.

Bunjevačko prelo u Baškutu

Počele preljske zabave u Bačkoj

Tradicionalno Bunjevačko prelo, najveća godišnja priredba malobrojne zajednice bunjevačkih Hrvata u Baškutu, koja se priređuje u organizaciji mjesne Hrvatske narodnosne samouprave, već po običaju, i ove godine, 7. siječnja, otvoreno je najpoznatijom preljskom pjesmom, prepoznatljivim stihovima i melodijom Nikole Kujundžića „Kolo igra, tamburica svira, pisma jeći ne da srcu mira”, nastalih u povodu prvoga Velikog bunjevačkog prela u Subotici 1879. godine, a u izvedbi vršenskog odnosno mohačkog orkestra „Oraše” koji redovito svira na baškutskom prelu.

Goste su pozdravili čelnici mjesne Hrvatske samouprave Ildiko Pap i Antun Kulišić

Kao i svake godine, u mjesnoj priredbenoj dvorani okupilo se 250-ak gostiju iz Baškuta, a još više iz okolnih naselja. Time je započeo niz od čak 15 preljskih zabava u Bačkoj, koje će se idućih tjedana održavati redovito svake subote, sve do poklada, da bi na kraju završile jedinstvenim Muškim prelom u Gari.

Okupljene goste i sudionike uime organizatora pozdravili su predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Antun Kulišić na mađarskom, a dopredsjednica Ildiko Pap na hrvatskom jeziku, među njima posebno generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu

Ljiljanu Pancirov i predsjednika Hrvatske državne samouprave Mišu Heppa, koji su se kratko obratili nazočnima. Kako su tom prigodom istaknuli domaćini, u predvorju je postavljena izložba učeničkih radova pristiglih na Likovni natječaj hrvatske samouprave raspisan potkraj prošle godine, s naslovom Koliko jezika poznajes, toliko ljudi vrijediš, a poradi toga da se učenici mjesne osnovne škole uvedu u svijet hrvatskih priča i upoznaju s hrvatskim jezikom.

Zahvalivši na pozivu, u povodu spomenute izložbe generalna konzulica uz ostalo je izrazila zadovoljstvo da se znanje hrvatskoga jezika cijeni i da je to jedan od jezika koji nas čini vrednjima. Prelo je vrijeme, mjesto kada se okupljamo, družimo, stvaramo nova prijateljstva, vrednjemo ono što, kao hrvatska zajednica, ovdje nosimo, reče uz ostalo Ljiljana Pancirov ističući iznimnu radost da se hrvatska zajednica Bunjevaca, Bošnjaka i Šokaca te večeri našla zajedno.

Pozdravne riječi okupljenima uputio je i predsjednik HDS-a Mišo Hepp, koji je uz ostalo čestitao mjesnoj hrvatskoj samoupravi koja, unatoč tome da u Baškutu nema veće hrvatske zajednice, svake godine uspješno organizira tradicionalnu zabavu na kojoj se okupljaju i Hrvati-Bunjevci iz okolnih naselja.

U okviru prigodnoga kulturnog programa

Raspjevani i razigrani gosti iz Kukinja u pratnji orkestra

ma, kao gosti na ovogodišnjem prelu, nastupili su članovi KUD-a Ladislava Matušeka iz Kukinja. Plesna skupina, pjevački zbor i orkestar predstavili su se s plesovima, pjesmama i glazbom bošnjačkih Hrvata iz okolice Pečuha. Vesele, razigrane i raspjevane goste publika je nagradila velikim pljeskom.

Nakon programa zaigralo se veliko kolo, a u nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Oraše” pa je zabava uz druženje i dobru kapljicu vina potrajala do zore.

S. B.

BUDIMPEŠTA – Misa na hrvatskom jeziku u crkvi Svetog Mihovila, u Vackoj ulici, služit će se 16. siječnja, s početkom u 17 sati. Misu će predvoditi vlč. Arpad Horvat.

KERESTUR – Osnovnoobrazovno središte „Nikola Zrinski“ 14. siječnja organizira Novogodišnji mali nogometni kup. Zainteresirane momčadi mogu se javiti na telefonu 06-30/74-75-76-3 ili na e-mailu: deakerzsi@gmail.com. Predujam je za nogometni kup deset tisuća forinti. Pobjedničkoj će se momčadi dodijeliti Novogodišnji pehar, jednako tako pehar i za II. i III. mjesto, te posebne nagrade za najboljega vratara, strijelca i tehničara.

KAĆMAR – U suorganizaciji samouprave naselja i mjesnih narodnosnih samouprava, 15. siječnja, s početkom u 15 sati u tamošnjoj rimokatoličkoj crkvi priređuje se već tradicionalni narodnosni Novogodišnji koncert. Osim drugih, na poziv kaćmarske Hrvatske narodnosne samouprave ove će godine ugostiti Tamburaški sastav HKUD-a iz Ljutova (Vojvodina).

Na nažganju četvrte adventske svice u Nardi

Kratko boravimo na četarskom druženju za božićnim koncertom s našim farnikom Tamásom Várhelyiem, jer moramo točno do šesti zajti i u Nardu, na nažganje četvrte adventske svice. „Ča j' to, Bože, oko Betlehema, sva krajina lipo je rasvišena, ča to more biti da se tako sviti?“ – jači se pri nas na polnoćnici, ali ove štrofe mi dojdju napamet kad zagledam mali betlehem u susjedstvu lipo rasvitlene nardanske crikve. Iako vjetar jur hladnije puše, mnoštvo ljudi se je okupilo pred mjesnim kulturnim domom i čeka početak maloga slavlja na predvečer četvrte adventske nedilje. Orijaški adventski vjenac svaku subotu uvečer je simo pozvao na skupnu molitvu i jačenje stanovnike ovoga maloga sela, nije to drugačije ni ovput.

Kotrigi mjesnoga jačkarnoga zbara svaku subotu su se s prigodnim jačkama pripravili na svetačnost

Što more biti domaćinom na posebno veselje je to da i dica rado dođu simo ne samo guslati na tambura i tako polipšati ovo adventsko druženje, nego i moliti i skupa jačiti sa starjimi ljudi. Ovo slavlje krasi ne samo tamburaška mužika, nego i štenje Evangjelja i jačenje mjesnoga pjevačkoga zbara ter i zahvalne riči gospodina. Sve je hladnije, polako začme i snig padati, još svi hrabro stoju na mjestu, dokle dura svetačnost. Nismo jalni ni tamburašem, kim se prsti zaigrava-

Tamburaši nisu bili u nenavidnoj situaciji jer je bilo jako hladno

Na jačku je začeo i snig padati

Betlehem u susjedstvu crikve

ju na žica u zbogomdavanju. Hudo se raspršu ljudi, prava zima je, a pred kulturnim domom se još pominamo sa ženama, kako će se i ovo ljeto na stol staviti na Badnjak pšenica u tanjuru, ka se sije na Lucu da bude dobra urođaja, bar mi tako povidaju gospodarice u krugu. Uz pšenicu, šika se staviti na stol još slatki kolač, očenaš, pinez da to Bog blagoslovija. U lanjskom adventu kot novi pokušaj je upeljan u Nardi otpiranje oblokov. Ov adventski običaj živi u hrvatski seli u Austriji, a kako je rekla nardanska načelnica Kristina Glavanić, pokidob u njevom selu ne držu se

već zornice, u dogovoru s farnikom, od 1. do 24. decembra svaki večer su se okupili Nardanci kod druge hiže da se pomolu, zajaču ter se i duševno okripi u zakipljeno vino, kolače i toplinu domaćinov.

– Jako smo se bojali na početku, jer imali smo čuda takovih ljudi ki su rekli da zašto je ovo potrebno, ali svaki dan je došlo sve već ljudi. Negda nas je bilo i 50–60, tako ja mislim da ovo nije bila zločesta ideja i ako bude drugo ljeto prilike, nas će od srca ponovo veseliti, ako se bude mogli najti uz hrvatsku jačku i molitvu u ovo najlipše vrime ljeta, jer i to nas jača, a na najlipši način nas i skupaspravlja – je još dodala mjesna likterica pred oblokom kulturnoga doma, u kom je rasvitlena brojka tri povidala da 3. decembra odvud su se ganule tihe molitve u pripravi na Spasiteljev dolazak.

-Tihomir

PETROVO SELO – Zaklada za Petrovo Selo i ljetos poziva mlade i starije Petrovišćane na športsko naticanje. Naime, 15. januara, u nedjelju, početom od 13.30 u sve do 19 urova odvijat će se II. muško i žensko prvenstvo u stolnom tenisu. Kako je predsjednik Zaklade Robert Filipović rekao, rado se čekaju svi natačatelji i natačateljice i prilikom ovoga spravišća.

TOMPA – 14. siječnja – Prelo u domu kulture, s početkom u 18 sati, nastupaju mjesni plesači skupine Kolo, dječja skupina KUD-a Zora iz Aljmaša, svira Orkestar Čabar.

BUDIMPEŠTA – Po prihvaćenome planu rada za 2012. godinu Zajednice hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj, sljedeći susret priredit će se 19. siječnja, s početkom u 17 sati, u Croaticinoj klupskoj prostoriji. Proslavit će se rođendani i imendani članova Zajednice.

SALANTA – U organizaciji tamošnjega KUD-a Marica, 14. siječnja u domu kulture, u omiljenom Sziksztu, organizira se poslijenovogodišnja proslava. Zabava je zatvorenoga tipa (prethodna registracija), a svira martinačka «Podravka».

PEČUH – U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe i vjerskog časopisa Zornica nova, u prostorijama Kluba 16. siječnja, s početkom u 17 sati priređuje se predstavljanje prvoga broja obnovljenoga vjerskog časopisa Zornica nova. Predstavljanju sudjeluju velečasni Franjo Pavleković, Judit Klein, Milica Klaić-Taradija i Pjevački zbor Augusta Šenoe.

Dan umirovljenika u Lukovišću

Lukoviška Seoska, Hrvatska i Ciganska manjinska samouprava i 2011. godine su priredile Dan umirovljenika.

Čestitali su najstarijem muškarcu Jozi Dudašu i najstarijoj ženi Jani Šimari 85. rođendan. Paljenjem svjeća sjećali su se svojih suseljana koji su preminuli kroz godinu.

Načelnik sela József Matyók toplim je riječima pozdravio sve umirovljenike.

Mjesni vrtićaši, školarci i tamburaški sastav „Drava“ razveselili su srca naših umirovljenika.

Ruža Bunjevac

Koljnoško hrvatsko društvo Vas srdačno poziva na tradicionalni HRVATSKI BAL

**14. januara, u subotu 2012. ljeta u Restoran Tercia
(Koljnof, Šopronska ulica 54).
Otvaranje i pozdravne riječi u 20 sati.**

Nastupaju:
**Koljnoški tamburaši, Koljnoško kolo,
Ženska klapa Golubice
Goste zabavljaju petroviska Pinkica.**

Roditeljska zajednica
Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma
Miroslava Krleže u Pečuhu organizira

DOBROTVORNI HRVATSKI BAL

